

PERIPATETICVS, SIVE DE NOMI-
NUM INVENTIONE.

ALEXANDER.

39

Equo profecto satis coniectari Leonice quidnam sit illud quod de rerum nominibus
asseuerare te video: natura scilicet rebus constare nomina, & non hominum consensu
arbitrioque ipsdem fuisse imposita. Nemo enim (vt opinor) istuc tibi concesserit: nisi sicut
forte tunicas etiam & calceamenta à natura fieri, & singula quæ vsu artificioque adinuen-
nit vita, natura constare videri possit, vt inde vniuersæ artes & hominum varia inuen-
ta de medio prorsus tollantur. Ego profecto tibi vel omnia in re præsertim literaria fa-
cilè concedere possem: verum hæc quæ paulo ante dixisti (pace tua dixerim) nec iuranti quidem cre-
dam. L E O. Nec mirum Alexander pulchra enim (vt in prouerbio est) ardua existunt, nec cuius ex
facill sese offerre consueuerunt. Verum cum tu tali ingenio, tantaque eruditione vir, hæc de re nõ modo non
10 ambigas, quod à plerisque fieri solet, sed in alteram potius partem totus incumbas, quid isti facere
debent quorum mens neque doctrina plane vlla, neque rerum vsu concalluit? An non tibi Platonis Cra-
tylus perlectus, & excussus bene est, vbi hæc de re vniuersa ferè absoluitur quæstio? Solebas enim (si
rite memini) philosopho illo mirifice delectari, & in commentariorum eius assidua lectione quàm
maxime versari. Quamobrem admirari satis non possum cur profunde adeo hæc in te sententia inse-
derit, vt Platone etiam refragante, annitenteve, stirpitus conuelli non possit. A L E X. Hoc ipsum
est Leonice quod me distrahit, & ambiguum animi hæc in re ancipitemque diu habuit. Nam cum Pla-
tonem ipsum audio, nihil est quod sanè dubitem. totus enim ex illo pendeo, & in illo sum totus: adeo
sententijs me suis vir ille & apte copioseque fluentibus verbis implet & obruit. Rursum cum ad Ari-
stotelem Peripateticosque me conuerto, qui rationibus alijs, necnon communi hominum sententia me
20 inde transuersum rapiunt, alius statim fio, & veluti leuissimus transfuga priorem mentis habitum nul-
lo negotio commuto, neque quo loci consistam, satis perspectum habeo: sed huc illuc nouus ego & ri-
diculus Proteus formam de forma variam facile delabor & feror. L E. Mira profecto de te narras Alexan-
der: sed tamen quæ tibi bene credi possint. verum cur non Menelaum aliquem hic aut Aristum repe-
rire curasti, qui procacem hunc fluentemque Proteum, si non aliter, vinculis saltem coerceret, & ad ve-
ram illam stabilemque mentis effigiem redire compellerent. An non sunt hæc in vrbe viri plerique cum
ingenio & doctrina, tum rerum etiam vsu præstantes, qui Academicorum ac Peripateticorum placita
iure sibi vendicant: quos iampridè consultos oportuit, vt his rerum ambagibus explicareris? A L. Quos tu
viros narras Leonice? An ne quæstuarios istos qui se philosophos nominant, qui ve miseræ literulas
cõpendij habent loco, quos annua mercede conductos, vilibusque addictos salarijs palam profiteri vide-
30 mus? L E. Hos ipsos dico Alexander. ij etenim variam hunc Proteum fortasse cõpescuissent, & te hæc me-
tis incõstantia & perplexitate facile liberassent. A L. Nõ mihi hos per deum immortalè Leonice, qui sine
honoris præfatione honeste nominari non possunt. tantum enim abest vt ab istiusmodi exculti aliquid
eruditi que discas, vt e contrario si quid eruditi prius exculti que didiceris, cum ad illos accesseris, eorum con-
tagio proculdubio dedoceras oportet. An nõ ego decem integros annos horum auditoria, ne dicam lustra,
assidua cõtriuu opera, omnemque illorum ineptias & futiles captionum trichas siccis (vt aiunt) auribus ebi-
bi, anxie semper quæritas si quid inde excerpere possem, ne vacuis, quod dicunt, manibus, & oscitans
domum redire? Verum dii immortales quæ rerum inanitatè apud illos, quæ tam bonarum literarum solitudinè
reperi: in quo tamen, vt in malis, nihil mihi magis sapere visus sum, quæ quod cum illis desipere aliquando
destiti, neque per omne vitæ spatiu, vt plerique solent, in coenosa illa ignorationis voragine demersus cõ-
40 tabui. L E. Stomachari mihi horum memoria fastidiose videris Alexander. A L. Et cur nõ stomacher Leo-
nice, aut nõ euomam potius, cum sordidissimos hos scurras inter eruditos viros connumerare te senserim, &
in philosophorum numero recedere? Quamobrem rogo te vt hos in præsentia missos faciamus. indigni enim
sunt de quibus serio vir quisquam probus loquatur: & quoniã in præsentia (vt videtur) vacuum te esse
cõspicio (quæquam semper aliquid cogitas & excudis) rem profecto mihi gratissimam feceris, si de hoc
ipso de quo superius me ambigere dixi, quippiam quod lectione varia cum græcorum tum latinorum autho-
rum cõquisitum & depositum custodis, in mediu afferre volueris. Scio enim quæ diligens sis, & quæ exactus vbi-
que pensulator ijs præsertim in rebus de quibus inter antiquos illos primarios maxime viros aliquid
subesse cõtrouersie videat. Deprome igitur de penu tuo aliquid quod me pascat & satiet. nam quod oble-
ctare valeat, haudquaquam dubito. L E. Callidus es Alexander, & id proculdubio in præsentia mihi age-
50 re videris, quod veteratores sepe numero ad eos quos fallere cupiunt, facere solent, qui cum mirifice sem-
per illos laudent & extollant, tum inuicem ea quæ illis grata aut ingrata esse cognouerint, omni studio
aut summopere laudant, aut contra penitus proculcant & deprimunt, vt illis sensim istiusmodi insinuan-
tur blanditijs, & obsequentes posthac captos ve quo velint facile deducere possint. Sic tu partim mea
extollendo, quæ alioquin mediocria esse cognosco: partim sophistas hos insectando vellicandoque,
cui me infensum nationi non ab re existimas, huc omnino tendere videris, vt quid hæc de re sentiam,
omni prorsus elicias studio. Sed nulla est inuidia, quando hoc tibi placet, & temporis hæc nobis grata
commoditas casu quodam opportune sese offerre videtur. Vergit enim iam ad vespere dies, quod tibi
CC.iiij.

poris ego lectione intermissa vacuus, curandæ valetudini tribuere soleo, & exercitationibus inambulationibusve operam impendo: quare tibi pro virili mos geretur. Sed vtrum ne mauis sededo, an deambulando negotiū hoc peragamus? A L. Vt libet Leonice: verum ne quid de consuetudine incommodo detrahas tuo, si placet deambulemus. nam vtrunque (vt arbitror) percommode facere poterimus. L E. Recte dicis Alexander, & Peripateticā alioquin controuersia non inconcinne deambulando explicare & componere tentabimus. A L. Quid tu Peripateticā Leonice hanc appellas cōtrouersiam, & non potius (vt est) Peripateticorum cum Academicis dissensionem? Inter Peripateticos enim nulla hac de re (quod sciam) hucusq; intercessit lis: sed vniuersa inter duas illas, siue sectas seu hærefes vocare mauis, isthæc est disceptatio. L E. Excitasti Alexander hoc in loco non contēndā sanè quæstionis occasionem, quam forte non erit malum breuibus recēdere, ne posthac rursus, si quid huiusmodi audiveris, velut nouum admireris. A L. Quid hoc rei est, ediffere Leonice. lucrum nanq; ex insperato fecero si quid reconditum elegansque hoc loci ex te audiuero. Etenim id quod præter operam est, plerūq; opera ipsa nō ingratius euenire solet. L E. Nihil recōditi abstrusive audies Alexander, sed ea tamē audies, quæ ingenuo cuique ignorare quidē turpe est: cognoscere autem etsi non admodum gloriosum (quid enim in parua historiuncula esse potest?) elegans tamen & eruditum merito existimari potest. Hoc autem est quod dicere volebam, Peripateticos Academicosque nō diuersa diuersorū esse cognomina, vt plerique falsō existimant, sed apud veteres rerum scriptores omnes illi qui postmodum in Academicos Peripateticosque fuere determinati, à Platone Peripateticos primo fuisse appellatos. Quonam modo, inquit ille, istuc dicis: non enim intelligo. L E. Peripateticos inquā Alexander omnē Platonicam familiam in primis cognominatam fuisse, memoriæ proditum est. quod sanè nomen à deambulandi vsu deductum fuisse, vel ipsa vocabuli significatio palam facere potest. Consueuerat enim diuinus ille vir, vt apud Ammonium & plerosque alios legitur, cum non minus corporum q̄ animorum curam habendam esse censeret, vtrisque coniunctim salutaria præbere remedia: & corpus quidem laboribus exercitationibusque vegetum & valens reddere: animos vero disciplinarum studiis moribusque excolere. hinc ambo ista apte coniungens & copulās, semper ferè familiares suos in Academia deambulando docere perseuerauit, vniuersumq; literarium illic negotium in ambulationibus planè trāsigebar. Quamobrē omnes illi qui Platone audire consueuerāt, sunt Peripatetici cognominati. Ceterū Platone è vita sublato, Speusippoq; eius ex sorore nepote, qui ei ceu hereditario quodā iure in Academia successerat, paulopost vita functo, bifariam Peripateticorum diuisa est secta: & ij quidem Aristotelem Stagiritem ex Macedonia, illi vero Xenocratem Calchedonium secuti sunt, qui in Academia docere perseuerauit. Aristoteles autem cum suis in Lyciū, (nomē autem porticus Athenis erat Lycium) transijt, ibidemq; docere instituit. Ex qua Peripateticorum distractione ab ipsis sanè locis hi quidem Academici, illi vero Lyciaci sunt cognominati, cum vtrique tamen Peripatetici à docendi (vt dictum est) modo ab omnibus planè fuerint appellati. Postmodum autem, vt fieri cōsueuit, Aristotelis sectatores nomen quidem quod sibi à loco inditum fuerat amiserunt, communi neque illud à deambulandi officio cognomen ceu peculiare quiddam & proprium retinuerunt, & Peripatetici tantummodo sunt appellati: contra Xenocratici priori oblitterato nomine, loci cognomines facti sunt, & solum Academici ab omnibus perseueranter cognominati. Non igitur perperam (vt arbitror) neque temere sum locutus, quando hanc de nominibus disceptationem, de qua mox pertractabimus, Peripateticam controuersiam esse dixi. Peripateticum enim cognomen à Platone ortum, omnibus Platonis discipulis & assertoribus optime conuenire, vero consentaneum est. Nec me præterit tamen M. Ciceronem in Academicis suis hac de re aliter memoriæ prodidisse: verum quænam virum illum mouerint causæ, in præsentia recensere non cogito. longior enim esset digressio quàm isthæc temporis patiatur angustia, & alioquin multa nobis interim ad institutam disceptationē sunt discutiēda. Quamobrē in præsentia hac in re græcos sequamur authores. A L E. Ita viuā Leonice, vt hæc me res hucusque latuit. quare multam tibi sanè habeo gratiam, qui mentis meæ cæcutientes alioquin & obtusos oculos hac veritatis luce perfuderis: sed perge obsecro te ad eam quam de nominibus inceperamus quæstionē. L E. Ita faciā, quando hoc tibi placere nunc video: verum memineras me hac de re philosophorum more pertractantem licentiosiori docēdi genere vti decreuisse, ne forte à me accuratam excultamve exigas vocabulorum & styli elegantiam. Noua enim & externa introducenda sunt nomina, & græcis plerūq; vtendum vbi nos latina defecerint, vt res cōmode explicari dignoscive possint, circa quas vniuersam ferè philosophantiū operā absumi par est. Dabis igitur veniā si quod insolens nouūq; verbum delicatas aures tuas perstringēs offenderit. Nō est quod ita mecū agas, inquit ille: perge modo ea dicere quæ plane intelligā. nam quo id dicas modo, & an splendide latineq; platū sit quippiā, aut secus, haudquaquā laboro. L E. Audi igitur Alexander, quādo ita es animatus. Duas de inuentione & veluti genitura nominum inter se diuersas antiquorū fuisse sententias certum est, vnā Heracliti, eiusq; sectæ philosophantium, qui ab illo Heraclitici sunt denominati: alterā Parmenideorū quorūdā, inter quos nō ignobilis sanè assertor fuit Hermogenes, quo Plato (vt perhibēt) in ijs quæ ad theologiā pertinebāt, vsus est præceptore: sicut in physicis Cratylī Heraclitici auditor fuisse dicitur. Et primi quidē nomina sola cōstare natura dixerūt, nihilq; in ijs formādis aut inueniēdis hominū effecisse cōsensum. Secūdi vero aded nō esse rerū naturæ effectiones nomina affirmarūt, vt pro mero etiā cuiusuis arbitrio cōformata, & rebus assignata impositaq; fuisse dixerint. Et

Heracliticis quidem sequi videtur Plato, qui in Cratylo Socratē de recta nominū ratione differentē inducens, ipsorum effectiōnem rerum naturæ facit ascribere. Aristoteles autem, & qui post eum Peripatetici fuere cognominati, in altera omnino censentur classe, eorum scilicet qui nomina hominum consensu rebus imposta fuisse voluerunt. Vnde posterioribus (vt opinor) facilis suspicandi data est occasio, philosophos hos hac ipsa de re Diametro (vt aiunt) inter se dissentire: quod tamen nos minime verum esse euidentissimis certe signis rationibusq; pro virili demonstrare cōtendemus, si prius illorum sententias philosophorum, quibusve nitantur rationibus, in medium summatim clareq; adduxerimus. Hoc ipsum igitur, si placet, prius facere aggrediamur. Imò ita placet, inquit ille, vt nihil mihi vnq̄ magis. **L E.** Nomina Academici natura ipsa, & non hominum arbitrio constare Alexander hoc dicebant modo. Nam cum voces quasdam esse vellent nomina, in vocem enim tanquam in
10 genus vniuersam eius complectens essentiam, omne sanè refertur nomen, voces autem naturæ non artis sunt opera: iccirco & nomina ipsa talia esse oportere affirmabant naturæ rerum effectiōnes, & non hominum consensu industriaq; excogitata signa. Præterea cum orationum alia quidem vera, alia autem falsa esse dicatur, orationis veræ partes, cum illius sint partes, & ipsas necessario veras esse oportere: & itidem falsæ orationis partes falsas esse constare: orationis autem partes esse nomina: quamobrem nominum ipsorum hæc quidem vera esse, illa autem falsa asseuerabant. Non autem eo
20 vera modo & falsa dici nomina, quo orationem veram vel falsam dicere cōsuetum est. Orationis enim veritas illa & falsitas ex complexione fieri perhibetur, ita vt res sunt vel non sunt designatæ. Nomina autem simplicia esse, nihilq; huiusmodi signare posse: sed dici vera esse nomina, quia res ita vt sunt, magis quàm vt arbitrio placet nostro, significanter declarent: contrà falsa existimari nomina, quoniam
30 niam rerum naturæ non belle conuenire quadrareq; videantur. Nullo igitur consensu nostro indigentia vt vel falsa sint vel vera nomina, natura ipsa constare verisimile est. Sed & hoc etiam instabant modo. Sicut rerum essentias natura ipsa existere certissimum est, nulliq; omnino dubium, ita earum actiones passionescq; naturales esse proculdubio est censendum. ab essentia enim has deriuare & fluere clarissime animaduertitur: vt si rem aliquam (verbi causa) secare studeamus, non tam pro libidine nostra, hominumq; arbitratu, quàm pro rei ipsius natura id faciamus oportet, & eo etiam instrumento, non quod nobis placuerit magis, sed quo id aptius diuidi secariq; possit, vtamur. Nominare autem cum actio quædam effectioq; sit, & ideo naturam fortitur essentia, non esse sicuti nobis, sed
40 sicut rerum naturæ maxime placet, cuius instrumenta sunt nomina ad res naturali modo signandas, & non pro libidine arbitratuq; nostro rebus ipsis accommodata. Quod hinc etiam clarissime posse patere dicebant. Non enim cuiusq; esse tale reperire instrumentum cuiusmodi vera censentur esse nomina, ad res scilicet rite discernendas, audientescq; optime docendos adedè accommodatum, verum artificis cuiusdam nominum inuentoris, qui cum prudentissimus esse deberet, rerumq; naturæ indagator solertissimus, rarissimus profecto esset inuentu, qualem illi dialecticum suum esse volebāt, omnibus liberalibus disciplinis, & morum etiam virtutibus insignitum & conspicuum, qui ad ipsas rerum ideas mente conceptas intuens, instrumentum illud luculenter inde commodeq; posset elicere. Imagines enim rerum esse nomina, & eorum censeret finem, rem sicut est nobis quadam illius similitudine apte signare, & non hominum arbitrio consensuue sicut inania & surda temere sonare. Nominum præterea partitionem secundum rerum ordinem distributam determinatamq; esse dicebant, & alia
50 quidem diuinis rebus conuenire nomina: alia vero ijs quæ sensu & opinione comprehenderentur. Vnde & vatem Homerum recte sensisse dicebant, cum alijs deos vsos esse nominibus, alijs homines eadem in re memoriæ prodidisset: vt illud, *Quæ Xanthum dij vocant, homines vero Scamandrum.* Et rursum de volucre, Chalcidem dij nominant, mortales vero Cymindin: aliaq; huiusmodi complura. Alias enim deorum esse notiones, & alias partialium cognitiones animorum: & iccirco apud vtrosq; alia etiam esse nomina. Diuina enim eius esse notæ, quæ totam denominatorum rite indicarent essentiam: humana vero quæ illius solummodo partem declarare possent. Et diuina quidem nomina vultgo esse incognita, cum humana palàm in promiscuo reperirentur vsu: non alia expressiori similitudine, quàm earum imaginum & simulacrorum quæ à sacerdotibus in adytis sacrorumq; penetralibus religiosissime seruantur: quorum id quidem quod in aperto esset, quiuis è populo libere palamque
60 cerneret, cum tamen id quod latitaret interius, in quo arcana deorum declarantur mysteria, à solis ijs cerneretur colereturq; qui & initiati essent, & ceremoniarū sacrorumq; ritu instituti. In sacris præterea quibusdam nominibus miram latitare virtutem ad ea sanè efficienda opera quæ supra hominem esse censerentur, & diuinitati non immerito attribui possent. Et iccirco ab ijs qui interiores & reconditas calluere literas, memoriæ proditum est non esse transferenda ea aut immutanda vocabula: sed, vt sunt, suis characteribus veluti diuinis quibusdam notis religiose conseruanda. Quod magos etiam diuinorum peritos præcepisse dicebant, ne in carminibus scilicet & precibus ad dæmonas heroasq; eliciendos aut placandos fufis, precandi ritus aut nomina immutarētur, siue chaldaica forent ea, seu persica, & omnino barbara, quoniam vim, qualiacunq; essent, haberent maximam, & illis dæmones insigniter gauderent. Vniuersam denique Zoroastis sapientiam, quam Plato in Alcibiade diuinam, & in Charmide animorum corporisq; curatricem appellat, non alia re magis quàm nominibus constare dicebant. Hebræos quinetiam diuinorum quorundam nominum notiones omnibus alijs prætulisse scientijs, & mira sæpius horum prolatu opera ab eorum factitata prophetis memoriæ proditi

disse, vt non à natura solum, sed ab ipsis etiam inuenta fuisse dijs, & hominibus tradita non immerito
 creditum fuerit. Huius autem rei non vulgare etiam signum esse preces precatationesq; nostras, quæ
 semper adiectis nominibus fieri consuevere: ex quibus vel palàm lædi eos quorū recententur nomina,
 vel iuari, manifestius certe est q̄ vt aliquo demonstrationis indigeat adminiculo. In vrbiū præterea
 oppugnationibus obsidionibusve ea euocari elicique consueuisse numina, in quorum tutela vrbis illa
 posita esse crederetur, vt loco scilicet eo relicto, ad se volentes & propitij migrarent dij: neq; alio vn-
 quam modo obsessam vrbem, quàm præsidum abscessu deorum capi aut posse, aut fas esse, non ab re
 creditum est. Quamobrem antiqui vrbiū fundatores, coloniarumq; deductores, alterum quidem
 tutelarum dei nomē manifestum esse, alterum vero sanctius augustiusq; omnes semper latere voluisse,
 nequando ab hostibus cognitum magicis cantibus precibusque, & rite peractis sacris in bellorum
 discriminibus elici & euocari is posset deus cui diuinum illud ascriberetur nomen. Atqui hominum
 quidem cum hominibus consensum commerciumq; proculdubio esse posse dicebant: deorum autem
 & hominum conspirationem neq; animo comprehendere, neq; suspitione apte fingi posse. Ex his igitur
 tur cuiq; palàm esse dicebant, naturam ipsam, veluti rerum imagines quasdam hominibus, vera tra-
 didisse nomina, neque ab iisdem consensu aliquo vel casu inuēta, & rebus assignata rerum fuisse voca-
 bula. Cæterum quoniam ex Nigidianis commentarijs quòd naturalia & non arbitraria rerum sunt
 nomina, lepidam sanè & festiuam refert Gellius rationem, non erit malum (vt arbitror) hanc etiam
 ipsam pro Academia in medium adducere, quæ ipsius Gellij verbis hoc maxime prolata est modo.
 23 Vos enim, inquit, cum dicimus, motu quodam oris conueniente cum ipsius verbi demonstratione
 23 vtimur, & labias sensim priores emouemus, ac spiritum atq; animā porro versum, & ad eos quibuscū
 23 fermocinamur, intendimus. At contrā cum dicimus nos, neq; profuso intentoq; flatu vocis, neq; pro-
 23 fectis labijs pronunciamus, sed & spiritum & labias quasi intra nosmetipsos coercemus. Hoc idem fit
 23 in eo quod dicimus tu & ego, & tibi & mihi. Nam sicuti cum annuimus, & abnuimus, motus quidem
 23 ille vel capitis, vel oculorum à natura rei quam significat non abhorret, ita in ijs vocibus quasi gestus
 23 quidā oris & spiritus naturalis est. Eadē ratio est in græcis quoq; vocibus, quā esse in nostris animadu-
 23 timus. Et hæc ferè sunt quæ de nominū ratione Academicorū cū veterū tū nouitiorū pro se afferre so-
 lita est schola. Cui sententiæ, Stoicorū etiā, Zenone, Cleanthe, Chrysippoq; ducib⁹, vniuersa fauet na-
 tio. cōtrā vero Aristotele duce niti vidētur Peripatetici, nomina scilicet nō natura, sed hominū cōsensu
 arbitrioq; cōstare: quædā etiā casum reperisse ipsum contēdentes. Quatuor enim hæc esse quæ or-
 dinem inter se quendam & continuatam haberent seriem: res videlicet ipsas extrinsecus existentes:
 animi conceptiones notionesve: ea quæ voce proferantur: & vltimo loco illa quæ characteribus notā-
 tur. Istorum vero quatuor ordinem talem esse dicebant, vt prima scilicet à secundis signarentur, cum
 illa planè secunda efficerent. Res enim natura constantes, notionum esse principia: notiones autem
 & conceptus, res vt extra se habent intrinsecus designare. Hoc etiam modo ea quæ tertio poneban-
 tur loco, efficere quidem vltima illa, signari vero & repræsentari ab vltimis. siquidē ea quæ voce pro-
 ferrentur, efficientes essent causæ eorum quæ characteribus inscribi insigniriq; contingerent: illa vero
 ideo scriberentur, vt commode prolatas signare possent voces, & labili hominum memoriæ suffragari.
 Horum porro quatuor, duo illa prima natura constare dicebant, duo vero reliqua hominum inuen-
 ta fuisse arbitrio, & iccirco in ijs ipsis artis magis quàm naturæ relucere vestigia, idq; ex hoc vel ma-
 xime conspici posse dicebant. Etenim res ipsas, & animi notiones conceptionesve in omnibus sem-
 per easdem existere, neq; aliquo locorum interuallo, aut temporum spatijs vsquam immutari. Easdem
 enim semper fuisse res, & de ijs ipsis easdem animi notiones apud omnes homines, & semper futuras
 esse, cum ea quæ voce dicerentur nomina, necnon illa quæ characteribus perscriberentur, apud alios
 alia & semper fuisse, & nunc esse sit perspicuum. Aliter enim loqui & scribere Græcos, aliter Aegyp-
 ptios Latinosq; certum est: cum tamen omnes iisdem de rebus medijs animi cōceptionibus & loquā-
 tur & scribant. Ex quibus palàm omnibus sanè esse potest, postrema hæc duo hominum inuentis, &
 non rerum naturæ muneribus ascribi debere. Nihilq; sanè obstare ea quæ hoc in loco ab Academicis
 adduci solerent, vocem scilicet natura esse, ad quam inquam velut ad genus nomina referuntur om-
 nia. Neq; enim vocem nominum proprie genus esse, neq; totam illorum essentiam rite complere.
 Materiam quidem nominum esse vocem, se haudquaquam inficias ire: genus vero ipsorum propri-
 um & peculiare penitus abnuere. Quæadmodum igitur si quispiam lectulum quia ex ligno sit, lignū
 esse diceret, & iccirco naturæ opus, is ridiculus merito haberetur: ita quisquis nomen dicit, quia voce
 constat, iccirco naturaliter nobis aliquid significare, non immerito risu dignus esse perhibetur. nullā
 enim esse necessitatem si quippiam de materia fiat naturali, vt id prorsus naturale efficiatur. Vniuersa
 namq; illa quæ artificio quocunq; struātur, & quæ hominum sine controuersia ascribantur indu-
 striæ, mechanicæ inquam structuræ opera, ex materia constare naturali, circa quam omnia artiū ver-
 sentur ingenia. Similicq; rationis modo vocem quidem rerum naturæ donum esse hominibus eiusdem
 largitate concessum. Natura enim vocales certe sumus: nomina autem & verba, voces simpliciter nō
 esse, sed voces quasdam tali aut tali distinctas dearticulatasq; modo ab animæ vt illa quam *λεκτικὴν*
φαντασίαν illi, nos quia id vnico verbo exprimere non possumus, dictionum effectricem fantasiam
 dicemus. Hanc enim vocalia mouere instrumenta non alio sanè modo quàm lignum moueri aptari-
 que à lignario dicimus fabro, vt lectuli figuram commode possit recipere. Quæadmodum igitur

10

20

30

40

50

60

lignum antequam lectuli conformetur effigie, minime vocabitur lectulus: eodem modo voces etiam
 antequam tali aut tali articulentur distinguanturve modo, haudquaquam nomina aut verba dici oportere.
 Nostro igitur arbitrato & nostra politura constare ea, & non natura, verisimile esse. Neque quo
 minus id verum esse fateamur, ea intercedere quæ illi de naturali instrumento hoc in loco adducere
 solent. Nomina enim non esse naturæ instrumenta, sed ἀποτελίσματα, id est effectiones. instrumen-
 ta namque vocalium animæ virium esse pulmones, palatum, & illam quam asperam arteriam medici
 vocant, à quibus, siue medijs quibus vocem effici, clarissime apparere, cum exsufflatus aër, & ex vni-
 uerso thorace emissus spiritus congestim asperam illam vocatam arteriam gulamve percusserit, &
 ab illa inuicem repercussus fuerit, talique plaga sensilem effecerit sonum, animæ quoque affectionum
 10 caractere insignitum. Simplicis igitur vocis instrumenta illa esse, nominum vero & verborum, quæ
 iam dearticulatæ & distinctæ sunt voces, alia propria & peculiaria magis esse instrumenta: quæ non
 φωνητικὰ ὄργανα, id est vocalia vt illa, sed διαλεκτικὰ, id est loquendi instrumenta, recte dicantur.
 Et huiusmodi esse cum linguam ipsam, tum dentes & labias, quorum effectiōnem, vocali adiun-
 cta materia nomina esse & verba. Quamobrem nō inconcinne Stoicos dicere solitos aiunt linguam
 quidem plectri similem esse, chordarum vero dentes, nares autem cornibus ijs quæ ad nervos reso-
 nant in cantionibus: cum ea vocem à pulmonibus immoderate profusam frangat & terminet, & cum
 ad dentes ipsos, tum ad alias oris partes impellendo, distinctos & pressos illius efficiat sonos. Non igitur
 esse naturæ instrumenta verba & nomina, sed effectus & opera, & ideo natura constare, haudqua-
 quam necessarium esse. Non semper enim naturæ opera naturalia prorsus effici, sed in artem plerum-
 20 que degenerare & desinere: quod cum ex alijs compluribus naturæ operibus, tum nihilo secius ex ipsa
 saltandi peritia manifestissime potest patere. Cum enim omnis secundum locum motio nobis pro-
 culdubio natura insita connataque sit, tali tamen aut tali moueri modo, & numerosa manuum gesticu-
 latione Herculem (verbi causa) vel Oedipodem posse signare & effingere, ab arte ipsa proficisci, me-
 ridiana (vt aiunt) luce clarius esse, hominumque industriæ hoc, non naturæ largitati acceptum oportere
 referri. Nam illud quod dicere etiam solent de precibus, & supplicationum modis, numinumque
 magicis euocationibus, hoc sibi somnijs anilibusque deliramentis videri quàm simile dicunt. immuta-
 bilem enim diuinam esse naturam, & certa causarum serie, eademque firma & inuariabili vniuersa (vt
 par est) gubernare moderarive, & non puerorum more cultu pollicitisque hincinde compelli & allici
 certissimum esse. Fieri tamen posse, quoniam ratione vtentes nos deus esse voluerit, & liberum mo-
 30 tionis principium nobis largiter condonauerit, iccirco multorum etiam operum effectores esse vo-
 luisset: actusque nostros & animi consilia, quæ ex libera electionis voluntate prouenirent, pro meritis
 sæpius larga benignitate sancire. Aut magis etiam in nobismetipsis, si quis bene introspicere valuerit,
 horum initia & causas cognosci, qui circa huiusmodi consilia & preces non sine iugi quadam affe-
 ctionis & fantasie motione versari, & iccirco hunc aut illum vitæ habitum eligentes, huiusmodi præ-
 paratione media & sequestre deorum procuratione prouidentiaque secundum electionis nostræ mo-
 dum abunde perfruamur: sicut in quibusdam planè dignoscere licet corporibus, quæ ignita quidem
 leuitate sua superne facillè ascendere possunt: rursum si quid ponderis ab humida omnino aut terrea
 conceperint natura, eadem facilitate ipso declinantia nutu, ad lineam deorsum feruntur. Necnon so-
 lis splendore mundum collustrante, si quis apertis oculis experrectus liberque diem contueri voluerit,
 40 hunc clarissima frui luce necesse est. Siquis autem vel obdormiuerit, vel in tenebrosa se loca coniece-
 rit, aut caput alioquin pannis conuoluerit, is certe vitio suo, non solis causa claritate illa minime per-
 fruatur. Diuina etenim omnia excellenti quadam redundantis naturæ vbertate largiter ubique omni-
 bus nulla inuidia sese offerre & concedere consueuerunt: deique prouidentia hoc modo pro vitæ cuius-
 que electione & meritis affatim omnibus sese participandam fruendamque æquabiliter præstat. Ex
 quibus certe effici, nihil preces supplicationesve facere quo minus nomina pro hominum voluntate
 & arbitrio constare dicantur. Hæc sunt ferè Alexander quæ de nominum ratione Academici Peripa-
 teticique veteres memoriæ mandauerit, & in quibus inter sese dissensisse vulgo creduntur. Nam re-
 centiores isti philosophi, de nostratibus loquor, nec verbo quidem tenuis quæstionem hanc attigisse
 videntur. Quæ iccirco à me breuiter nunc percurta magis quàm pertractata fuere, ne quam tibi mo-
 50 lestiam longa dicendi series faceret: & ipsa alioquin nox iam aduentare incipit: satisque pro consuetu-
 dine à nobis (vt videtur) deambulatum est. Quare si placet finem faciamus, nisi aliud fortasse est
 quod me velis. A me quidem, inquit ille, tantum abest vt isthæc mihi tua longa fuisse videatur oratio,
 vt contra non mediocriter etiam doleam quòd tam cito dicere desieris. nam de nocte nihil sanè mo-
 ror vt citius etiam ruat, quando non procul, vt scis, habito: & illa tum extensa prolixitas lucubrati-
 onibus à me commode dispertiri soleat. Sed quænam lucubratio, quod studium mihi optatius esse pos-
 set, quàm ea de te audire, quæ adhuc ego à nullo percepi, neque apud quempiam scripta reperi. Perge
 modo si placet reliqua subtexere, & si quid tui hac de re est iudicij, in medium liberaliter afferre. Ve-
 rum, si videtur, quando inambulauimus satis, ex porticu ista in conclaue transeamus, vbi & hoc ve-
 spertinum frigus salubriter declinabimus, & sedentes alioquin comodiùs ea quæ nobis agenda sunt,
 60 peragemus. Vt lubet, inquit Alexander, quando non solum animorum, sed corporum etiam valetu-
 dini non minus est seruiendum, sine qua illi neque recte valere dum hic sunt, neque quippiam constanter
 speculari possunt. Cæterum sciebam equidem ab initio etiam cum ea exorsus sum quæ iam recensui

pertractare, te huc tandem peruenturum fore, meamque de ijs sententiam omni studio excutere tentaturum: & ideo (si recte tenes) tunc ego te licentiosius fortasse quàm par fuit, sed amice tamen, vt semper, veteratoribus illis non dissimilem esse dixi. Verùm tamen quando hanc ego personam semel indui, hæc mihi certe strenue est agenda. Quanquam cur mihi non in optatis sit etiam hæc tecum conferre, qui mihi inter amicos primarius cum sis, ingenio etiam & eruditione eo loci peruenisti, vt sanum cum de alijs omnibus, tum hac ipsa de re iudicium ferre valeas? Accedit ad hoc quòd veterum illorum talis tantusque admirator existis, vt eos tantum non constructis aris numinū loco venereris & colas. **L E.** Audi igitur & reliqua, quæ non mea certe sunt, sed quorum etiam priora fuerunt. Verum antequam ad illa nostra se conuertat oratio, vnica, & eadem breui propositione (quod Geometræ facere solent) totam hanc claudam quæstionem. ea autem est huiusmodi, Academicos Peripateticosve de nominum ratione eadem proculdubio sentire, nihiloque inter sese nisi verbis tantum differre. Scio isthæc tibi mira sanè videri, qui priora audiueris: oculata tamen (vt aiunt) fide, si ea quæ dicam intelligere curaueris, hanc rem planè sic se habere percipies. Qui possum isthæc tibi credere, inquit ille, & non potius deorum hominumque implorare fidem, quando mihi tu talia profers monstra? Qui enim fieri potest vt duæ pugnātissimæ inter se sententiæ eadem esse dicantur? aut quonam modo tute tibi id vnquam persuadere potuisti? Nisi forte idem album & nigrū esse, tēpore etiam eodē tibi videri potest. **L E.** Nimis delicatus es Alexander, & vt videtur, dictorum impatiens, citoque sanè commoueris: verum iterum, & tertio etiam scias velim me quod tibi modo sum pollicitus, bona fide iam nunc in numerato (vt aiunt) repræsentaturum, ne pigeat modo patienter audire. **A L E.** Audiam, quando ita iubes, inquit ille, imò ausultabo potius. **L E.** Colligamus igitur (nisi molestum est) Alexander ea quæ dicta sunt prius, & si inter nos conuenit, videamus, vt quid nobis posthac dicendum sit, planè scire possim⁹. Bene habet, inquit, sic faciam⁹. **L E.** Reuoces igitur te ad superiora. Academicos dixerā nominum rationem natura ipsa, non hominum arbitratu constare voluisse. est ne ita? **A L E.** Est vt dicis. **L E.** Peripateticos autem consensu arbitrioque hominum eadem inuenta esse nomina, & rebus accommodata affirmasse? **A L E.** Et hoc ita. Quomodo autē eadem vtrique senserint, & quonā modo cum pugnare inter se hæc videantur sententiæ, rite consentiant & quadrent, reliquū est vt à me in præsentia ostēdatur. Hoc, inquit ille, restare videtur. **L E.** Exordiamur igitur, quando sic placet, hoc maxime modo. Bifariam dogma illorum qui natura constare nomina, & non hominū arbitrio rebus imposita esse dicebant, sectum diuisumque fuisse planè accepimus: & ij quidem, vt Heraclitici, naturalia ideo volebant esse nomina, quia naturæ effectiones ea esse & opera asseuerabant. Propria enim & peculiaris rebus singulis nomina à rerum natura præparata assignataque esse, non aliter quàm sensibili cuique rei proprii secretive ab eadem attributi sunt sensus. Aliud enim ipsum spectabile à tactibili esse cēseri, quia alio iudicetur percipiaturque naturæ sensu. Nomina enim naturalibus similia esse simulacris, qualia certe sunt illa quæ in speculis aut in stantibus cernantur aquis, non ijs quæ artificio constare videmus. Et nominare profecto eos cēseri, qui huiusmodi vera & solida proferrent nomina: qui autem secus facerent, ne nominare quidem eos, sed sonum tantummodo aut vocem emittere. Officium autem esse prudentis eruditique viri, & vere philosophi, ea semper indagare rimariue nomina, quæ rebus singulis à rerum natura peculiariter constituta assignataque essent: quemadmodum illius esse partes qui acuta oculorum polleret acie, proprias visibiles cuiusque similitudines recte pernoscere & diiudicare. Alij autem dogmatis huius ore tenus assertores, vt Academici fuere omnes, id est veteres Peripatetici (sic enim eos in præsentia intelligi volo) natura constare nomina dixerunt, quoniam rerum denominatarum naturæ conuenire quadrareque volebant. illustria enim ea & significantia, vt præclare res ipsas exprimerent, esse oportere: vt si quis (verbi causa) à natura tali præditus esset prudentia vt ad regendos moderandosque populos pulchre natus videretur, huic Agesilai aut Archidami nomen probe conuenire dicebant. Et iccirco natura talia esse nomina, quoniam rebus ipsis quæ ijs signentur nominibus, significanter conuenire viderentur. Archidamus enim, quia populo imperare possit, Agesilaus autem, quia populi sit ductor, luculenter dici posse cēsetur. Addebant præterea isti nomina imaginibus esse similia, verum ijs duntaxat quæ non ipsa natura, sed hominum artificio constarent: qualia essent illa quæ à pingendi fingendiue arte efficerentur, vbi varias simulacrorum similitudines varijs rerum exemplaribus conuenire palàm perspicimus, & has quidem magis, illas vreo minus expressas rerum reddētes effigies, prout artificis peritia artis dexteritate adhibita commode illas vales ret effingere. Quod vel ex hoc clarissime cuius patere posse dicebant, cum sæpe vsu ipso deprehendantur homines & à nominibus ipsis denominatarum rerum naturas regressione ad priora (quam ἀνάλυσιν vocant) indagari: & ijs rursus perspectis, conuenientia rebus imposita esse nomina demonstrare. Sed non dissimili etiam rationis modo illorum dogma qui rerum nomina hominum consensu arbitrioque ascripserunt, bifariam diuidi secarique contingit. Et ij quidem talem nominum posituram intelligi volebant, qualem Hermogenes Parmenidæus apud Platonem in Cratylo esse asserit, pro cuiusque scilicet arbitrio quæque formati posse nomina, etiam si id nulla fieri ratione contingeret, vt si cuius hominum quam sibi libuerit rem quocunque nomine pro libidine appellare placuerit, id illi sanè rei nomen proprium accommodatumque existere, qualia pueros & mulieres ioco sæpenumero factitare percipimus. Vnde Diodorum quendam cognomine Diangelicum non contemnendæ virum literaturæ, huius sectæ placitū

tis mirifice fauentem, seruis suis prepositionum & aduerbiorum etiam vocabula, nominum loco im-
 posuisse memorię proditum est, quali nihil aliud ad rectam nominum rationem præter hominũ stu-
 dium & arbitrium exigi oporteret. Alij autem, vt Peripatetici fuere, non eo sanè modo nomina ho-
 minum arbitrio rebus imposita fuisse dixerunt, sed ea quidem à nominum conditore quopiam pro-
 culdubio formari assignariq; oportuisse, nõ temere, vt Hermogenes voluit, sed cõsultò, si quid aliud.
 hunc autem merito prudentissimum fuisse, & omnimodam rerum naturæ calluisse scientiam, vt ex
 hoc scilicet cuiq; rei proprium decensq; nomen posset adiungere. Pariq; rationis modo siquis noua
 rebus quibusdam imponere studeat nomina, talem eum esse oportere: aut si talis esse non posset, ab
 huiusmodi saltem quopiam doceatur necesse esse viro philosopho totius rerum naturæ peritissimo,
 10 vt rebus congruentia imponere possit nomina. Et hoc esse quod dicerent, consilijs hominum ea, non
 ipsa constare natura, quoniam non naturæ munere, sed ratiocinantis animi discursu & inuēta sint no-
 mina, & rebus ipsis rite accõmodata. Non enim temere primores illos, & nullo mentis negotio, palu-
 des quidem fœminino denominasse genere, fluuios autem masculino (vt de animalibus viuentiumq;
 taceatur genere) sed has quidem veluti amnium quædam receptacula fœminino protulisse genere,
 fluuios vero ceu illas intrātes, seq; illis immiscētes, masculina generis proportione nominare voluisse.
 Similiq; modo intellectum quidem nomine dixisse masculo, cum animam ipsam fœminea termina-
 tione signassent: quoniam hic quidem ei lumen infundat, illa vero id excipiat, & ab illo repleti collu-
 strariq; verissime dicatur. Pariq; generis analogia in sole etiam & luna non ab re vsos fuisse, cum hic
 quidem lumen illi affatim ingerere, illa autem ingestos excipere radios planè animaduertatur. Neu-
 10 trum vero genus, & commune, quod epicœnum vocant, cum ex horum vel mixtura vel distractiõne
 constitui componiq; iudicentur, alijs nonnullis rebus congrua naturæ proportione significanter ad-
 iecta fuisse. Et hæc de duorum à principio dogmatũ in quatuor opinionũ capita distributione, de-
 que illarum explanatione pro virili mediocriter pertractata sufficiant. Ex quibus cuiuis non obscure
 etiam patere poterit, si quidem vegeta mentis adhibeatur intentio, hanc quam supra retulimus Peri-
 pateticorum sententiam ab illa quam secundo recensuimus loco, & Academicorũ placitis ascripsi-
 mus, non alia re quàm verborum prolata esse diuersam. Quæ enim nomina à prudentissimo viro, &
 vt ipsi aiunt, vere philosopho rebus quibusq; commode ascribuntur, rerum naturæ conuenire, pro-
 priaq; esse proculdubio & significantia est necesse. Atqui primum illud Peripatetici, secundum (vt
 vidimus) Academicis voluere: quanuis illi quidem hominũ arbitrio nomina, isti vero natura cõstare
 30 protulerint. In verbis igitur diuersitas (si qua est diuersitas) nõ in rebus sententijsq; iure esse cõsebitur.
 Quamobrem vt à nominum conditore illo originem habent nomina, nulla est inuidia quin pro arbi-
 trio consensuq; hominum fabricata & inuenta fuisse dicantur, dummodo natura etiam constare ea-
 dem, ceu ipsis congruentia rebus, & rerum naturæ quadrātia, bona pace dicere liceat. Res enim phi-
 losophi quærere inuestigareq; debent, non anxie rerum perscrutari vocabula: quæ etsi rerum (vt di-
 ximus) imagines rite esse censentur, nihil tamen obstat vnus rei plures esse imagines, magis & mi-
 nus archetypum reddentes suum: vtri autem illorum imaginibus ijs melius accommodatiusve sint
 vti, ipsi sanè viderint. nobis enim in præsentia abunde satis sufficere potest manifestissime (vt arbi-
 tror) demonstrasse, philosophos hos etsi nominibus differre videantur, rebus tamen ipsis sententijsq;
 proculdubio bene conuenire. Quod vel ex hoc etiam clarissime patere potest. Nam apud Platonem
 40 inter dissidentes de nominum ratione Hermogenem & Cratylum, medium sese constituit Socrates,
 & multis vtroq; rationibus insigniter reprehendit. Neq; enim hominum solo constare arbitrio no-
 mina planè demonstrat, vt asseuerare videbatur Hermogenes propter vniuersalia maxime genera,
 resq; immutabiles & sempiternas, quibus tum quia perpetuæ constanteq; sunt, & omnibus ab ini-
 tio cognitæ: tum quia immobilem definitamq; sortitę sunt naturam, stabilis & recta nominum bene
 ascribi potest ratio. Neq; rursus nomina natura constare ostendit eo quo Heraclitus Heracliticiq;
 volebant modo, propter singularium indiuiduorumve labilem & fluxam naturam, quibus neq; con-
 uenienter assignari, neq; diu bene quadrare possent nomina. Nihil igitur, vt manifestissime patet, à
 diuino Platone & Academicis Aristoteles & Peripatetici dissentire videntur: cum illi nomina ideo
 natura cõstare dixerint, quia rerũ naturæ accõmodata peculiariter res ipsas signarent: ij autē iccirco
 50 pro hominũ arbitrio eadem esse contenderint, quoniã à prudentissimo nominum conditore & quasi
 loquendi architecto ea secundum naturæ exigentiam & inuenta, & rebus solerter assignata fuissent.
 Negant igitur ea natura esse Peripatetici eo quo Heraclitus volebat modo: rursus Academicis, ho-
 minum arbitrio esse inficiantur nomina, quomodo illa Hermogenes esse (vt in Cratylo est) asseue-
 rabat. Inter se autem hi philosophi ita non dissentiunt, vt de recta sanè nominũ ratione vna sola con-
 stansq; Academicorum & Peripateticorum esse perhibeatur opinio. Quod Aristoteles etiã in plerisq;
 q; commentariorum suorum locis non obscure comprobare videtur. nam siquando noua inusitataq;
 rebus tentat imponere nomina, semper illa rerum naturæ quàm accommodata assignare contendit.
 In commentarijs enim de physica auditione, siue de principijs (vtraque enim legitur inscriptio) τοῦ
 αὐτομάτου nomen ijs quæ sponte sua quasi temere nulla determinata proueniunt causa, luculēter
 60 assignat: in libris autē de sublimibus, quæ μετέωρα vocant, τῶν τεκνάρων καὶ τοῦ ὑετῆ, quæ pluuie
 sunt vocabula, significanter formasse censetur. Nam speciei nomē quā ἐντελέχειαν vocat, terminorũ
 præterea in syllogismis, quos ὄρθου appellat, necnõ τῶ ἀόριστου ὀνόματος, καὶ ῥήματος, καὶ τῆς